

Април ни честити дните на хумора,
на здравето, на земята ...
И най-вече - Цветница! Напомня и за
Великден - да възкресим в душите си
надеждата за по-добри дни!

Кураж

Списание за социални права и интеграция • Година XXII • Брой 4 • април 2013 г. • Цена 0.50

**Събитията и успешните
начинания, отразени
в този брой,
са неоспорими
доказателства,
че нови възможности
и устойчиви
резултати има тогава,
когато се следва
изпитаната
европейска практика
за партньорство между
неправителствените
организации,
общинските власти
и бизнеса**

Акцент

Събитията и успешните начинания, отразени в този брой, са неоспорими доказателства, че нови възможности и устойчиви резултати има тогава, когато се следва изпитаната европейска практика за партньорство между неправителствените организации, общинските власти и бизнеса.

Добрите вести идват с Кураж

3- 13

Кореспондентите ни разказват за мартенските празници, организирани на Шипка, в Поморие, в с. Мирково, Твърдица, с. Шереметя, Враца, Самоков, за незабравими пътешествия на сопотчани, за социална подкрепа на нуждаещи се хора в Монтана и Хасково

Нови възможности

Проект «Достъпност за всички» - <i>Валентина Кордова</i>	15 - 18
Подкрепа за малкия бизнес - <i>Пеньо Пенев</i>	19 - 20
Помощ в дома - социален проект в Гулянци - <i>Надя Любенова</i>	20 - 21
Едно хубаво събитие за село Русаля - <i>Надежда Лазарова</i>	22 - 23

Справочник

26 - 28

Подвижи на духа

Малките радости - <i>Милка Стефанова</i>	29 - 30
Да докоснеш мечтите си - <i>Соня Симеонова</i>	31 - 32
Златна сватба - <i>Радка Златева</i>	32 - 33
И аз съм като всички - <i>Мариана Еклесия</i>	34 - 35

Литературен клуб

Анжела Пенчева - поезия	36
Представяме Ангел Николов	37 - 38
Знам как да гласувам - <i>Стефан Стойчев</i>	38

За отмора

Кръстословица - <i>Иван Манчев</i>	39
Молитва - <i>Мариана Еклесия</i>	40

Отново - и за кой ли път! - се доказва правилото, че когато общинската администрация в партньорство с национално представената организация на хората с увреждания - Съюз на инвалидите в България - и с подкрепата на бизнеса, най-хубавите намерения се превръщат в полезни дела. СИБ продължава да работи в тази посока, това е негова трайна и ефективна политика, следвана от местните структури. Събитията, отразени в този брой, са неоспорими доказателства, че нови възможности и устойчиви резултати се раждат тогава, когато се следва изпитана европейска практика.

Хората с увреждания в Златица

Иван ИВАНОВ

В седмицата, в която отбелязват годишнина от учредяването на организацията си, членовете на дружеството на инвалидите в гр. Златица получиха най-хубавия си подарък – свой дом, в който да се събират и провеждат срещи, културни прояви и инициативи и да оползотворяват времето си. Създаването му бе резултат от обединените усилия и дейност на „Аурубис България” и

ПОЛУЧИХА НОВ ДОМ ЗА РОЖДЕНИЯ СИ ДЕН

общинското ръководство, които подкрепиха проекта за изграждането на помещенията от основи до ключ.

Продължава на стр. 25 ►

Честити пролетни празници, колеги!

Бъдете преди всичко живи и здрави!

Защото когато сутрин се събудиш от болка вместо будилник, когато си зависим от някого и не можееш да се помръднеши от мястото си без нечия помощ, само тогава оценявай какво голямо богатство е да си здрав. Никой не е застрахован от инвалидност и никой не става по желание инвалид... Живи и здрави да са и тези, които деннонощно бдят на своя пост около леглата на своите близки, без работен ден, без почивка без отдиш и всеотдайно и упорито се борят с живота. Колко неопикуемо тежки са и дните, и безсънните нощи, колко мъка има във вашите сърца, изпълнени с много обич, много любов и много, много болка. Доброто във вашата душа не може да се види, то се усеща. Бъдете все така силни и борбени, изпълнени с отговорност и загриженост и нека във всеки ваш ден се сбъдва по една ваша мечта!

**УС на РО на СИБ
Бургас**

ГАБРОВО

Родопският славей пее на Шипка

Маргарита СТОЯНОВА

Мощният глас на Катя Минчева от родопския град Неделино се извиси над Балкана по време на официалните тържества по повод Националния празник на България на връх Шипка. Домакин на тържествата бе Община Габрово, откъдето е отправена и поканата за участие към изпълнителката на народни песни.

Катя Минчева е позната на габровци от гостуването ѝ по време на майските празници миналата година. Тогава тя пях в спортната зала на града, където бе представен и спектакълът „Танцувам не по зле от теб“, организиран от общината и фондация „Сила за живот“, която обединява и работи в полза на талантиливи хора с увреждания. Фондацията е основана от покойния вече габровец, музиканта Пламен Толев. Катя Минчева бе избрана да пее на 3 март заради богатия си репертоар и чудесните си изпълнения. ■

Желязка ДИМИТРОВА**ПОМОРИЕ**

Нови модели саморъчно изработени мартеници

За пета поредна година основната организация на СИБ в Поморие организира изложба на саморъчно изработени мартеници от членовете на организацията. Тя бе открита на 1 март в новия клуб на хората с увреждания. Изнесена бе беседа за легенди, свързани с мартеницата. Г-жа Нели Тодорова – младши експерт от дирекция „Образование, култура, хуманитарни дейности и спорт“ на община Поморие и г-н Илко Илчев – директор на Дирекция „Соци-

ално обслужване“ присъстваха на откриването на мартенската изложба и отправиха пожелания за много сили, здраве и живот. Групата за стари градски песни създаде настроение. Извиха се и кръшни хора.

Хората с увреждания от гр. Поморие поздравяват всички членове на Съюза на инвалидите в България с настъпването на Баба Марта, като им пожелава живот и здраве, много щастие и кураж. ■

МИРКОВО**Илия ВЪЛЧАНОВ**

ПО СЛУЧАЙ 8 МАРТ хората с увреждания от дружеството в с. Мирково бяха поздравени от директора на „Елаците“ МЕД АД г-н Добри Цветков, който редовно ни подпомага в нашите дейности. Благодарим му от сърце!

Благодарим и на председателката на кооперация „Пчела“ Минка Козарева, която ни осигури хубавата музика и ние се веселихме от сърце. А за хората, които по здравословни причини не успяха да дойдат на празника, имаше подаръци. ■

НАШИЯТ 8 МАРТ

ТВЪРДИЦА

Слънчев, хубав мартенски ден. Членовете на клуба за хора с увреждания „Вяра, Надежда и Любов” рано – рано заприиждаха към него. Мъжете с усмивка и хубави пожелания подариха на дамите красиви цветя.

Председателят г-н Йови Колев пожела повече усмивки на лицата и по-малко болезки на телата. Рецитал, посветен на жената – майка и труженичка, изнесоха ▶

ШЕРЕМЕТЯ

ПРОЛЕТНИ ТЪРЖЕСТВА

Цанка ОДАЖИЙСКА

**ЗА 1
МАРТ**

Пенси-
онер-
ско-
инва-
лид-

ният ни клуб арганизира хубав празник. Засвоите членове се беше погрижила председателката ни Стаменка Събева, която ни върза мартенички, последвана от главната специалистка в кметството Татяна Николаева.

След обяд нашият клуб участва в отпразнуване и на 3-март. Поставихме цветя на паметната плоча с имената на героите ни, проляли кръвта си за освобождението на България. Слънчевият първомартенски ден ни изведе на кратка разходка извън селото – кой с тояжка, кой с бастунче поехме по пътя към

неповторимата "Ксилифор"...

Подобаващо отпразнувахме и Деня на жената 8 март. Стаменка Събева, Дианка, Розка, Иринка подредиха кулинарна изложба, в която участваха и наши гости – между тях е и краеведката, написала историята на селото ни Радка Цонева.

Тържеството откри председателката на Женското дружество Нелия Минева, като ни пожела да бъдем цветя в домовете си, а кметският наместник Пламен Петев – да не остаряваме, да сме много обичани.

Женското дружество изнесе прекрасен рецитал, посветен на Международния ден на жената.

- **Станка Калайджиева, Калина Петкова и Радка Златева. Илия Захариев поздрави жените с празника. „Майката – каза той – е всичко за нас, тя трябва да роди деца, да ги възпита, да се грижи за съпруг, да работи.” И пожела на всички весел празник.**

Жените се бяха погрижили за чудесната почерпка. Митка Димитрова бе подготвила забавна викторина. Всички се смяха и разказваха весели случки. Имаше музика и песни. (З. Р.) ■

ВРАЦА С акордеон и мартенички

Галина ГАНОВА

С традиционно тържество и пролетно настроение членовете на ООО на инвалидите при СИБ във Враца посрещнаха Баба Марта. Празникът се състоя в Посетителския център за хора с увреждания и бе организиран от Жасмина Баръмова и председателя на местната организация Начо Начев. Гости на тържеството бяха малчуганите от ЦДГ «Щастливо

детство», които не за първи път изнасят пред хората с увреждания впечатляваща програма от тематични песни, балет и народни танци. И както подобава традицията, хлапетата бяха възнаградени с лакомства и саморъчно изработени мартенички от Тошка Владова. Сръчната жена закичи с бяло-червените символи и всички присъстващи в центъра. Настроението на присъстващите

успешно повдигна и Павлина Георгиева, която разпъна акордеона, а миг след това стаята се изпълни със звучни песни, познати и обичани от всички. И както на всеки празничен повод, така и днес, сръчните домакини разпънаха импровизирана софра, на която всяка сложи по нещо вкусно, за почерпка... ■

САМОКОВ

София СОТИРОВА

НИЕ ПРАЗНУВАХМЕ ПО БЪЛГАРСКИ...

Вратите на стола в Община Самоков за пореден път се отвори-ха, за да влязат хората с увреждания и да отпразнуват 8-ми март. Те дойдоха семейно и единственото им желание в този ден бе да забравят болестите, скъпотията, сивото ежедневие и да се повеселят.

На тържеството беше поканен и г-н Иван Карагеоргиев – директор на Дирекция социално под-

помагане в общината, който поздрави жените. Г-жа Верка Симчева беше подготвила кратко слово за 8-ми март.

Как празнуват жените по света не знаем, но ние в нашата България празнуваме по български – с усмивка, с настроение, с песни и хора. Всичко това го имаше и на нашия празник. Певческа група „Еделвайс“ към клуба на инвалидите с музикален ръководител Иван Машов изпълни няколко песни. Създаде се весело настроение, особено с хумористичната сценка „Баба Мара на доктор“ с участието на Тинка Гривева, Васил Димитров и в ролята на Баба Марта – Радка Хаджилазова. Не закъсняха и хората. Веселото настроение за дълго ще остане в душите на инвалидите. ■

Време и за прошка

В църковния календар на нашия народ се почита този невероятен празник на Духа, наречен Сирни заговезни или Простени поклади, посветен на прошката, на нейната пречистваща сила. Човешката душа с пост и молитва се подготвя да посрещне Христовото Възкресение - чудото на спасението.

Клубът на инвалидите в Самоков посвети сбирка на този автентичен празник.

Хората с известна физическа недостатъчност най-добре знаят лечебната сила на молитвата, която понякога е и единствената им надежда. Затова се събраха, за да си кажат тези почти магически думи „Простих, прости“, които звучат като камбанен звън и, макар за кратко, внасят светлина в душите ни.

Като молба за прошка прозвуча и новата песен на клуба по текст и

Виолета КИНОВА

музика на Васил Димитров:
*Благодарим Боже,
че ни закриляш
болни, трвожни,
но да сме живи...*

А Боньо Тодоров предизвика всички със стихотворението на Робър Бърнс „Джени“, поставяйки трудният въпрос дали е грях, ако обичаш... Любовете е върховен израз на прошката. Само любящото сърце може да победи греховните помисли и злите мисли. Дано в тези дни и управляващите в нашата държава се сетят да поискат прошка от народа си, попаднал в една нравствена и материална катастрофа. Народът ни умее да прощава. Векове наред е оцелявал, защото не е злопаменен.

С такива положителни мисли и весели песни и пожелания до късно сякаш всички си бяхме у дома. ■

За семейството на Моника

**Кмет и добри хора помагат на четири сирачета,
едното с тежки увреждания**

Иван ДИМИТРОВ

Кметът на Монтана Златко Живков връчи ключ и настанителна заповед за общинско жилище на 20-годишната Моника Иванова... Преди това апартаментът бе ремонтиран от общината.

Моника се грижи сама за своите двама братя Валентин на 12 години, Никола на 17 и сестричката се Виктория на 9 години. Преди година починала майка им, децата отказали да останат при втория си баща и заживяват на квартира.

Но Валентин страда от детска церебрална парализа и е в инвалидна количка. Моника не може да продължи образованието си или да се хване на работа, защото грижите за братче-

то ѝ са денонощни...

Сега обаче е назначена за негов асистент и получава 120 лева месечно.

Лекарят от Пловдив д-р Невен Енчев е поканен момчето да го лекува бързвъзмездно. С него ще замине и Моника.

Граждани от Монтана и страната помагат на сираците с малко пари, дрехи и храни. Търговската фирма "Технополис" ще плаща наема за общинското жилище, съобщи кметът.

Въпреки бедността на повечето хора в тези тежки години, все пак българинът отваря сърцето си за подкрепа и милосърдие. ■

Активен туризъм

Пена БАШЛИЙСКА

Една от традициите в организацията на хората с увреждания в Сопот е екскурзията. И през миналата година обиколихме много красиви и забележителни места в нашата страна. Най-напред 50 души посетихме манастира „Св. Анастасий“ до с. Златна ливада, Чирпанско. През юли видяхме старинния комплекс в Преслав, Мадарския конник, паметника за 1300 годишнината на България в Шумен. Оттам – във Варна и Балчик, където разгледахме

Ботаническата градина и двореца на нос Калиакра. Посетихме и първата българска

столица Плиска, разгледахме музея и разкопките. На третия ден посетихме Велико Търново, Арбанаси и връх Шипка. През септември гостувахме на Свищов, където ни посрещнаха Рени Георгиева, председателка на тамошната организация на СИБ, и Янка Мандалова. Там разгледахме къщата-музей на Алеко Константинов и местността „Паметниците“.

Навръщане се изкачихме до Крошунските водопади, видяхме и Деветаишката пещера и Къкринското ханче край Ловеч.

Разбира се, всяка вечер имахме възможност и настроение да се веселим и да танцуваме и това ни зареди с много настроение и желание за нови пътешествия. ■

ВАЖНО! ВАЖНО! ВАЖНО! ВАЖНО! ВАЖНО!

Съюзът на инвалидите в България абонира за списание Кураж всички свои доброволни сътрудници - председателите на дружества, на основни и регионални организации. Тяхно задължение е да абонират кметовете на своите общини - за да достига информацията за дейността на СИБ в най-важната за хората с увреждания институция. Но всички доброволни сътрудници са задължени да предоставят на своите членове възможност да се запознаят със материалите в списанието. Затова «Кураж» трябва да се съхранява в клубовете на организациите. При липса на такива - по преценка на УС или ИБ - на място, което е достъпно за членовете на организацията.

Хем много, хем малко... **Олга ВЕЛЕВА**

През миналата година в Хасковски регион държавата е подпомогнала 715 инвалиди повече, 126 от тях са деца. Това сочат сравнителните данни за 2011 и 2012 година. Месечни интеграционни добавки са изплатени на 14 462 души, като 1059 от тях са деца. Почти всички - 14 457, са получавали по 9. 75 лв. месечно за транспорт, уточни Грета Иванова, шеф на Регионална дирекция за социално подпомагане - Хасково. Следващата по големина група е за диетично хранене и лекарства – 9032 души. Тук се наблюдава намаление, макар и минимално.

Със 175 души по-малко са получавали добавка за информационни и телекомуникационни услуги – 2431. Помощ за достъпна информация е отпусната на 3364 лица с увреждания. Двама са ползвали месечна добавка за обучение през м. г. - на тях им е било изплатено 299 лв. За наем на общинско жилище пари са получили 19 души. Толкова са били подпомагани и през 2011 г. Почти без промяна е и помощта за балнеолечение – 149-ма за м. г., срещу 142-ма за предходната. Тя се отпуска след представена квитанция за извършени балнео и рехабилитационни процедури.

През 2012 г. нито един инвалид от областта не е поискал целева помощ за покупка и приспособяване на МПС, както и за преустройство на жилище, сочат данните. Единици са били тези, които са се възползвали от това свое право и през последните десетина години, коментираха от бранша. Всъщност 55. 25 лв. е максималната сума, която могат да получат като месечни интеграционни добавки хората с увреждания. В това число не влизат помощите за балнеолечение и наем на общинско жилище, а само петте, обвързани с гарантирания минимален доход - тези помощи се изчисляват като процент от гарантирания минимален доход, който е 65 лв. Размерът му е „замразен“ от 2009 г. Нито един инвалид в България, не получава цялата сума, сочат данните на социалните служби. ■

През 2012 само 99 души поискаха ортопедични обувки в Хасково

Едва 99 души с увреждания от Хасковска област са искали целева помощ за покупка на ортопедични обувки през 2012 година. Броят им е значително по-малък от предходната, когато от правото си на безплатен чифт са се възползвали 164 души от региона. Спадът е заради промените в нормативната уредба, а и заради това, че парите се привеждат по дебитни карти.

► **Новостите в наредбата
объркват възрастните
трудноподвижни хора,
които често се отказват от
правото си на безплатен
чифт веднъж годишно**

Болишинството от ползвателите на ортопедични обувки са възрастни и трудноподвижни хора, които мъчно се оправят с банкоматите и не се ориентират правилно кога и какво точно трябва да направят, коментират служители от системата.

Всяко връщане по няколко пъти до социалните служби или до фирмата им, коства много усилия и често те се отказват от правото си на такава придобивка. Промяната на наредбата за отпускането на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия, е в сила от 1 юни 2011 г. Впоследствие тя бе наново частично „ремонтирана“, тъй като се оказва, че заради т. нар. проформа фактура, хората с увреждания трябваше да се разкарват по няколко пъти до лицензирана фирма. Това затрудняваше всички инвалиди, а тези от малките населени места, вкарваше в допълнителни разходи. Въпреки направените промени в полза на клиентите и в про-

тивовес на увеличаващите се хора с увреждания в областта, статистиката, поне по отношение на ортопедичните обувки, сочи спад.

Според наредбата деца до 18 г. имат право на два чифта годишно, с право на две поправки. Възрастните - по един чифт с един безплатен ремонт. За отпускането им е необходим медицински протокол от специализирана ортопедо-травматологична ЛКК или Експертно решение

на ТЕЛК/НЕЛК. Закупуването им става само от лицензираните лица и фирми. В Хасково поръчка може да се даде в Клуба на инвалидите, в магазин на ул. „Цар Освободител“, в комплекс „21 век“, и на още няколко места. Помощта е в размер, определен като лимитна стойност от социалното министерство. Необходимите документи заедно с молба-декларация се подават в дирекция „Социално подпомагане“ по постоянен адрес на инвалида. ■

ПРОЕКТ „ДОСТЪПНОСТ ЗА ВСИЧКИ (A.4.ALL)”

B1.13.10 / 14.03.2011 MIS 8024

**Програма Европейско
териториално
сътрудничество (ОП)**

Гърция - България 2007-2013

НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ В БЪЛГАРИЯ Клон Хасково

Проектът се финансира от Европейския съюз (ЕФРР)
и националните фондове на Гърция и България

ПРОЕКТ „ДОСТЪПНОСТ ЗА ВСИЧКИ” –
ДЕФИНИРА И ОБОБЩИ ПРОБЛЕМИТЕ И ПРЕДЛОЖИ
ЕФИКАСНИ МОДЕЛИ ЗА ОБЩИ ДЕЙСТВИЯ

Валентина КОРДОВА

Достъпността е основната предпоставка за осигуряване на недискриминация и равнопоставеност на всички граждани. Под това мото в периода 15.10.2012-28.11.2012 г. в Хасково, Смолян, Кърджали и Благоевград се състояха пет конференции и четири тематични обучителни семинара (уъркшопа) по проект „Достъпност за всички”, финансиран по Програмата за Европейско териториално сътрудничество Гърция - България 2007-2013.

ДОСТЪПНОСТТА - ПРАВО НА ВСЯКО ЧОВЕШКО СЪЩЕСТВО

Необходимостта от подобен проект, който да дефинира и обобщи проблемите и да предложи ефикасни модели за общи действия, се синтезира в думите от първата конференция (Хасково, 15.10.2012 г.) на председателя на Националния съвет на хората с увреждания в България и Съюза на инвалидите в България Красимир Коцев:

„Често пъти аз казвам, перифразирайки едно изречение на Антоан дьо Сент Екзюпери, който на въпроса „Как трябва да се пише за децата?“ беше отговорил:

„Както за възрастните, само че по-добре“. Аз казвам, че за хората с увреждания нещата трябва да се правят както за всички останали, само че по-добре.”

Република България е ратифицирала Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, в Европейския съюз законодателствата и правната рамка на държавите-членки са съобразени със съвременното разбиране за ролята на хората с увреждания, като хора с равни права, но

със специфични потребности. Но пътят до практическата реализация е дълъг, сложен и специфичен и до голяма степен зависи от активната дейност и индивидуалните решения на местната власт. И от активното ѝ взаимодействие с хората с увреждания. „Нищо за нас без нас“, този Европейски принцип, успешно прилаган от водещия партньор по проекта Националната конфедерация на хората с увреждания в Гърция, се потвърждава от факта, че където в южната ни съседка има силно синдикално движение на хората

с увреждания, доста неща са се променили и подобрили. Принцип, чиято практическа реализация българският партньор по проекта - НСХУБ - също отстоява последователно през годините.

Взаимодействието между двете организации и активната им политика за отстояване на правата на хората с увреждания получи заслужената оценка и подкрепа от Европейския съюз, чрез Програмата за Европейско териториално сътрудничество Гърция ►

► ДОСТЪПНОСТТА ...

- България 2007-2013. „Отговорността за създаването на достъпна среда е преди всичко на съответните държавни и местни власти. Законодателните решения вече са налице. Затова и нашият проект се осъществява в областните центрове от крайграничната с Гърция зона – там, където проблемите на хората с увреждания чакат решения. Обществото, държавните и местните власти трябва да осигурят на хората с увреждания достъп наравно с всички останали до физическата среда на живеене, до транспорт, до информация, до комуникация, до здравеопазване, до квалификация и преквалификация, до всички удобства и услуги, отворени за гражданите на Европейския съюз. Европейската комисия извежда осигуряването на достъпност за всички като един от основните приоритети, който е намерил място в новата европейска стратегия „Европа 2020“ – нарича се „Единна Европа без бариери“ - така председателят на НСХУБ Красимир Коцев обяснява защо организацията участва в проекта.

За да се създадат подходящи инструменти за действие, проект „Достъпност за всички“ финансира пилотно проучване за

достъпността в общините Хасково и Александрополис. Изводите, който е направил научният ръководител на проучването за община Хасково доц. Рая Стайкова от БАН, са идентични за повечето български градове. „Проблемите на хората няма да се решат на индивидуално ниво, нито на ниво отделни институции. Единственото решение е да се намери удачната форма за координиране на съвместната дейност на всички заедно, включително на местната власт, на неправителствените организации, които за съжаление не са разпознати като добри партньори за работа с хората с увреждания, на всички други институции, свързани с образование, със заетост, с отдых, със спорт – тоест всичко, което влиза в определението „социална сфера“. В проучването е направен детайлен анализ и са изведени препоръки за последователно изпълнение на социалната политика по отношение на хората с увреждания, която да е насочена към формиране на подкрепящо поведение на населението към тях, както и за подобряване на достъпността на обществените сгради в община Хасково и прилежащата им инфраструктура: входове, асансьори, коридори и тоалетни; достъпни паркинги и маршрути до сградите.

► Конкретни предложения, като модел, който да приложат общините, дава другият документ, създаден след проучването в Хасково и Александрополис: „Наръчник за осигуряване на достъпност за хората с увреждания на местно ниво – в помощ на местните власти в България и Гърция“. В него са включени и практически съвети от различни специализирани организации и граждани (в т.ч. и направени от хора с увреждания и неправителствени организации, работещи в тази сфера). С наръчника - първо по рода си специализирано издание в България, трябва да се даде стимул за търсене на нови иновативни решения за изграждане на достъпна околна среда (инфраструктура и социални услуги), което в дългосрочен план да доведе до създаването на национални инициативи в областта на изграждане и планиране на достъп за хора с увреждания, промоция и на-граждаване на добри практики и като резултат – повишаване качеството на живот в населените места. Наръчникът не е сборник със закони, разпоредби, задължителни предписания. Идеята е той да очертае водещите жалони в работата за достъпна среда и да постави основата на една бъдеща съвместна работа в общините

между организациите на хората с увреждания и местните и регионалните власти за подобряване на достъпността. Става дума не за еднократни действия, а за комплексен подход при осигуряването на достъпност и управлението на достъпността на местно ниво.

Мястото, където могат да се видят проучванията по проекта, да се прочете събрано на едно място законодателството за хората с увреждания и те да получат юридическа консултация, да общуват заедно чрез форума и блога, да четат актуални новини е уеб-порталът www.a4all.bg. Сайтът на проект „Достъпност за всички“ вече работи, но съдържанието му се допълва и той бе цялостно завършен до 6 март 2013 г., когато бе официално представен на конференцията в Кърджали. Порталът е изцяло достъпен за хората с ув-

реждания и отговаря на всички европейски и международни стандарти (възможност за зву-

ково прослушване на текста чрез преобразуването му в глас, настройки на размера на буквите, цвят и фон и др.).

Дейностите по проект „Достъпност за всички“ предизвикаха голям интерес – близо 800 участника в конференциите и уъркшоповете, които ги оцениха като изключително навременни и полезни; ►

► ДОСТЪПНОСТТА ...

огромен брой от анкетиранияте участници заявиха намерението си да работят за изпълнение на целите на проекта; висок медиен интерес; местните и регионални власти подкрепиха проекта и се ангажираха да работят активно с НСХУБ – „Вярвам, всички ще се съгласят, че ние сме длъжници на тези хора. Искрено се надявам обществото да се информира за резултатите от вашия проект и той наистина да по-

могне за достойната реализация на хората с увреждания, които са част от нашето общество“ – бе категоричен експертът Вилдан Сефер от областната администрация в Кърджали.

Заклучителната конференция по проект „Достъпност за всички“ се състоя на 6 март 2012 г. в Кърджали. С което дейностите по проекта приключиха. Но активната и последователна политика на НСХУБ и СИБ в отстояването на правата на хората с увреждания продължава. Защото „Достъпност за всички“ не само изпълни основната си мисия – да обедини хората с увреждания (включително и да укрепи и разшири взаимодействието между участниците в НСХУБ на регионално ниво) в отстояването на правото им на достъпност, като универсално

право на всяко човешко същество и възможност за подобряване на ежедневието.

Проектът спомогна за разчупването на стереотипите и накарала голяма част от обществото да осъзнае, че е длъжник на хората с увреждания и че благодарение на взаимодействието с тях, това може да се промени.

ИНВЕСТИРАМЕ В НАШЕТО БЪДЕЩЕ

Програма Европейско териториално сътрудничество Гърция - България 2007-2013 е финансирана от Европейския съюз (ЕФРР) и фондовете на Гърция и България

„Този документ е изготвен с финансовата подкрепа на Европейския Съюз. Съдържанието на този документ е отговорност единствено на НСХУБ и при никакви обстоятелства не може да бъде възприемано като позиция на Европейския Съюз.“

За контакти: София 1000;
ул. „Христо Белчев“ № 8;
тел.: 0897 96 39 39;
факс: 02 986 39 86;
Уебсайт: www.a4all.bg
E-mail: a4all@mail.bg ■

Пеньо ПЕНЕВ

Седем от разра-
ботените 31 проек-
та за повече от 320
хиляди лева са под-
готвени от ТПКИ
«Добруджанка» в
Силистра - един-

ственото специализирано пред-
приятие за хора с увреждания в
Крайдунавска Добруджа. Преоб-
ладаващата част от проектите са
за започване на собствена произ-
водствена и търговска дейност
или в областта на социалните ус-
луги от хора с увреждания и от не-
правителствени организации.

Агенцията за хора с уврежда-
ния осъществява и национален
проект за създаване на единна
система за управление на ця-
лостния процес по реализация на
държавната политика за хората
с увреждания. Проектът на стой-
ност 2 милиона лева е по Опера-
тивната програма за развитие на
човешките ресурси, бе съобщено
след състояла се с представители
на Агенцията за хората с увреж-
дания на работна среща с местни
НПО на работодатели и хора с ув-

ПОДКРЕПА ЗА МАЛКИЯ БИЗНЕС И СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

реждания в Областния информа-
ционен център в Силистра. Спо-
ред експерта от агенцията Ролен
Вълчев с проекта трябва да се
с създаде национална база данни,
която да обслужва планирането и
изпълнението на държавната по-
литика за интеграция на хората с
увреждания. С нея ще се улесни
и процесът на администриране
и финансиране на дейностите по
интеграция на тези лица. По думи-
те на Вълчев сега данните за броя
на хората с увреждания в Бълга-
рия се различават в зависимост
от използвания информационен
източник.

Освен точен брой на лицата
с увреждания, новият регистър
ще включва и допълнителна ин-
формация като тип увреждане,
възраст, регионално разпределе-
ние, образователно и квалифи-

**Проекти за
близо 689
хиляди лева са
осъществени в
Силистренско
през последните
осем години
по линия на
Агенцията
за хора с
увреждания
- събщи
регионалният
представител
на АХУ във
Варна
Валентин
Дамянов**

▶ ПОДКРЕПА ЗА МАЛКИЯ БИЗНЕС...

кационно равнище, трудов опит. Очаква се съвсем скоро да заработи обновеният сайт на агенцията с новата единна система.

От Областния информационен център открояват като добра практика дейността по социални проекти на СНЦ „Надежда за добро бъдеще“ в партньорство със СНЦ „Диабет“, Фондация „Съпри-

частие“, НЧ „Св.Св. Кирил и Методий“, „Кетаринг“ ЕООД.

Областният информационен център в Силистра е част от мрежата от 28 информационни центрове за популяризиране на кохезионната политика на Европейския съюз, създадени с финансовата подкрепа на оперативна програма „Техническа помощ“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. ■

На 01.02.2013 г. Община Гулянци стартира проект „Звено за услуги в домашна среда към Домашен социален патронаж - Гулянци“,

договор BG051PO001-5.1.04-0092-C0001, финансиран със средства от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз по схема за безвъзмездна финансова помощ

Целта на проекта е създаване устойчив модел за осигуряване на достоен живот и предоставяне на услуги в домашна среда за възрастни хора и хора с увреждания, които не са в състояние да се самообслужват, чрез създаване на Звено за услуги в домашна среда към Домашния социален патронаж – Гулянци. Персоналът ще предоставя по иновативен начин три типа почасови услуги, свързани с лична помощ, социална подкрепа и помощ при комунално-битови

„Помощ в дома“

Надя ЛЮБЕНОВА

дейности, ориентирани към индивидуалните нужди на потребители от всички селища на Община Гулянци.

Общата стойност на проекта е 136 857.23 лв. и е с продължителност 15 месеца. Социалните услуги по проекта ще се предоставят от 7 май 2013 г. до 30 април 2014 г. Потребителите, които желаят да ползват почасови услуги от трите типа:

дейности за лична помощ, за комунално-битови дейности и подкрепа и съдействие за социално включване могат да бъдат: лица с трайни увреждания или възрастни хора с ограничения или невъзможност за самообслужване.

Приемът на документи от кандидатите вече започна в общинска администрация и кметствата по места и ▶

► ще продължи до края на месеца.

Оценката на индивидуалните потребности на всеки един ще се извършва от служители на дирекция „Социално подпомагане“ Никопол, а окончателният подбор на кандидат - потребителите по проекта ще бъде направен от комисия, назначена със заповед на кмета на Община Гулянци. За почасовите услуги по проекта потреби-

телите ще заплащат месечна потребителска такса в размер, определен в Решение №248/14.06.2012г. на Общински съвет Гулянци, в зависимост от дохода си и обвързан с броя на часовете на ползваната услуга.

На работа в Звеното за услуги в домашна среда към Домашния социален патронаж – Гулянци ще бъдат наети общо 20 безработни лица в трудоспособна възраст, които не са придоби-

ли право на пенсия за осигурителен стаж и възраст или на професионална пенсия за ранно пенсиониране. Те ще работят по проекта като „Личен асистент“ – двама; „Социален асистент“ – петима; „Домашен помощник“ – тринадесет.

Подборът на персонала в Звеното за услуги в домашна среда към ДСП – Гулянци също ще се извърши от Комисия, определена от кмета.

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европейския социален фонд. Община Гулянци носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европейския съюз или Агенцията за социално подпомагане.“ ■

ПОМОГНЕТЕ!

25-годишният Борис Христов е прикован на легло след тежка катастрофа с мотор. Тя се случва през август 2010 година и оттогава младежът е парализиран. Първоначално лекарите са категорични, че Боби няма да може да се движи от врата надолу. Той обаче не се предава пред тежката диагноза и започва сериозна рехабилитация. След много труд и упоритост Боби днес може да движи ръцете си. Лекарите в Русия му обещаваха с почти 100-процентова гаранция да оправят и краката му, така че той да може да се възстанови напълно.

За целта обаче са необходими 21 000 евро за първите 21 дни на лечение в чужбина. Досега семейството, което живее с 460 лева на месец в столичния квартал „Свобода“, е събрало малко над 3000 лева.

Желаещите да помогнат на Боби, могат да го направят чрез SMS на номер 17 777 с текст DMS BOBI (цена 1,20 лева за всички мобилни оператори) или по банков път: **Банка ДСК**

На 21 февруари
т. г. в с. Русаля,
община Велико
Търново,
се проведе
събрание за
учредяване
Дружество на
инвалидите.
Едно от
посланията на
Майка Тереза
гласи: „Да
постигнеш
мечтите си е
най-трудното
нещо“.
Мечтата на
инициаторите
за създаване на
дружеството
е постигната.
Това се
осъществи
благодарение
съдействието на
РО на СИБ и на
хората, които
пожелаха да се
присъединят
към голямото
семейство
на Съюза на
инвалидите
в България
и станаха
учредители.

ЕДНО ХУБАВО СЪБИТИЕ ЗА СЕЛО РУСАЛЯ

Надежда ЛАЗАРОВА

Всяко начало е трудно. Особено сега по времето на политическа, социална и духовна криза, дала отражение и в селото ни. Ние искаме дружеството ни да съществува не само по списъци и документи, а като едно действащо звено на СИБ за осъществяване благородните и обществено полезни цели, залегнали в Устава му. Ще успеем ли? Бъдещето ще покаже.

Видях млада жена, приседнала на една пейка. На лицето ѝ беше изписана такава мъка, сякаш беше събрала болките на всички хора от селото. Казвам ѝ: „Мила, усмихни се“. „Не мога - отговаря тя. Душата ми е заключена...“

Една от целите ни за създаването на дружеството е да отключим душите си чрез взаимопомощ, приятелство и сплотяване. Сега, когато се сдружихме и започнахме да общуваме, аз открих, че отдадени на грижите и проблемите си ние просто сме се разминавали, без да се познаваме. Може би това опознаване е първият и много важен резултат от създаването на дружеството ни, защото усещането, че живееш между добронамерени, трудолюбиви и стойностни хора, дава много радост и кураж. Изкушавам се да разкажа за няколко души от учредителите, които в най-висока степен са съхранили своята богата душевност и силен дух. Когато обикалях селото за организиране на дружеството, бях силно впечатлена от чемширената, грижливо поддържана градинка на Веселин Лефтеров. Всеки, който я види, непременно ще се досети, че освен усет за красота, са му били нужни и неимоверни усилия при неговите увреждания и силно затруднени движения...Даринка Дервишева, въпреки претърпяните няколко тежки операции и много здравословни проблеми, продължава да извършва изследователска работа за събиране на исторически материали за селото и рода си. Подготвя музейна сбирка в пристройката към дома си. Откри неизвестни досега документи за шестима русалчани, уча- ▶

► ствали в четата на Христо Ив. Големия и в отряда на Генерал Гурко и постави паметна плоча от мрамор с лични средства за своя прад-

до участник в четата. Даринка взе активно участие в учредяването на дружеството ни и е избрана в Управителния съвет...Еленка Анчева и Стефка Събева проявиха желание да бъдат полезни като изработиха красиви мартенички, които дариха за изложбата - базар за събиране средства за дружеството ни... Една от учредителките би следвало да наречем „щастлива майка“. На масата в дома на Милка Дончева видях две книги с красиво оформени корици. Оказа се, че автор на книгите е дъщеря ѝ. Стихотворението, което беше посветила на майка си, е изпълнено с толкова затрогваща обич, че дори и най-студеното сърце би трепнало, когато го чете. Сигурна съм, че Милка е една много щастлива майка... Съдбата беше отредила една млада жена с нарушена двигателна способност след прекаран инфаркт да живее в селото ни. За местните хора тя беше един „пришълец“, както наричат всички, които не сме родени тук и нямаме родствени връзки. Когато се запознах с тази жена, тя изглеждаше много отчаяна и депресирана, но изведнъж се досети нещо и каза: „На мен много ми помага каква Милка и за всичко се обръщам към нея“. Станах свидетелка на разговора на Милка Дончева с тази своя нова приятелка и окончателно се убедих, че е един много състрадателен и добър човек. Сега и двете членуват в дружеството ни...

Могат много хубави неща да се кажат за всеки един от учредителите и това дава надежда, че дружеството ни ще оцелее. Както във всички селища и при нас хората имат различно отношение към инвалидите. Едни гледат с неодобрение на новосъздаденото дружество, а други ни подкрепят. Подкрепени сме и от г-жа Йотка Вълева - председател на РО на СИБ и координатора г-н Илиян Бояджиев.

Въпреки големите проблеми, свързани с живота ни на село, който е истинска борба за оцеляване, ще положим усилия за укрепване на дружеството. За всички е ясно, че решаването на жизнено важни за нас въпроси зависи от отношението на Община Велико Търново към нас. Дано сега бъдем забелязани и подпомогнати за един по-достоеен и равноправен живот.

Продължение
от стр. 3

Хората с увреждания в Златица

На тържеството за официалното откриване на Клуба на инвалидите в града, състояло се на 12 март, присъстваха много членове на дружеството, а техни гости бяха кметът на общината инж. Магдалена Иванова, председателят на ОбС инж. Стоян Генев, изпълнителният директор на „Аурубис България“ г-н Никола Треан, генералният секретар на компанията г-н Георги Николов, работещи във фирмата, общински съветници, представители на общинската администрация, управителят на фирма „Индустрой“ г-н Ангел Геров, извършила строително-монтажните работи, председателят на дружеството на хората с увреждания в гр. Пирдоп г-жа Надка Неофитова и членове на организацията.

Церемонията бе открита от секретаря на община Златица г-жа Теодора Петрова, която предостави възможността на г-жа Магдалена Иванова да поздрави бъдещите стопани на дома. Тя припомни как се е зародила идеята за създаването на клуба и какви стъпки са извървяни до реализирането ѝ. Г-жа Иванова подчерта, че е щаст-

лива не толкова от изпълнението на поетия преди повече от година ангажимент, колкото от сбъдването на желанието на хората с увреждания в града. Тя благодари на ръководството и екипа на „Аурубис България“, които направили необходимото за изграждането на помещенията. Кметът на общината заяви, че около сградата също ще настъпят промени, като се обособят тревни и цветни площи, което да подобри екстериора край сградата. Г-жа Иванова връчи ключовете на Клуба на инвалидите на председателя на организацията г-жа Петрана Цакова, която с вълнение изрази благодарността на всички членове на дружеството.

Поздравление по повод откриването на новия дом на хората с увреждания поднесе и г-н Никола Треан. Той сподели, че се чувства като приятел с хората, които ще ползват клуба и се радва, че е допринесъл за подобряване условията за социализация на инвалидите. Г-н Треан поздрави присъстващите с новата придобивка и определи деня като празник за

► тези, които ще я ползват.

Трикоьорната лента за официалното откриване на Клуба на инвалидите прерязаха г-н Никола Треан и г-жа Магдалена Иванова. А след церемонията домакини и гости разгледаха новата сграда и вдигнаха наздравица с чаша шампанско за доброто дело, с което се помага на членовете на дружеството. За присъстващите на тържеството бе даден коктейл, който осигуриха възпитаници на ПГТХТ – Пирдоп.

Присъстващите бяха почерпени с вкусна пита, приготвена в пекарната на ПК „Златица – 91“, а пред-

седателят на клуба г-жа Петрана Цакова получи подаръци и цветя от г-жа Костадинка Медарова, г-жа Надка Неофитова, която поднесе и поздравителен адрес от името на приятелите и членовете на дружеството на инвалидите в гр. Пирдоп и др.

Един от членовете на организацията в Златица – удостоеният с почетният знак на общината Борис Гечев, подари за клуба телевизионен приемник. При получаването на дарението присъстващи изразиха надеждата си, че местни-

ят телевизионен оператор също ще помогне на инвалидите, като осигури достъп до кабелната мрежа в града, за да могат посещаващите новия дом да се забавляват пълноценно, гледайки предпочитаните сериали и програми.

Плиснато бе и котле с вода пред новия дом на инвалидите, което направи г-жа Цакова. Тя заяви, че клубът ще бъде стопанисван добре от членовете на дружеството, които ще могат да реализират много свои инициативи, срещи и прояви.

Сградата е завършена за няколко месеца – от средата на ок-

томври на 2012 г. до 15 февруари на настоящата година, като и проектирането е извършено от фирма „Индстрой“ – Пирдоп, заяви управителят ѝ г-н Ангел Геров. Всички строителни дейности са извършени при високо качество, а откриването се е забавило, тъй като е

било необходимо време за процедурите по узаконяване на клуба и издаването на Акт 16.

Помещението е просторно, с широко и удобно сервизно помещение. А до залата е осигурен достъп и за хора, придвижващи се с инвалидни колички, каза г-н Геров. Фирмата е извършила подобрения на част от подходите към сградата, което да даде възможност за по-лесен достъп до нея. Общината пък ще извърши останалото оформление на терена със собствени сили. ■

**Изпратено бе писмо до Председателя на
Централната изборителна комисия
г-жа Красимира Медарова,**

подписано от КРАСИМИР КОЦЕВ
Председател на СИБ и на НСХУБ

“Уважаема госпожо Председател,

По повод проведения Референдум през м. януари 2012 г. в Централно управление на СИБ постъпиха оплаквания от хора с увреждания за буквалното прилагане в някои изборителни секции на Решение на ЦИК № 159/29.09. 2006 г. относно гласуване на изборители с физически увреждания на опорно-двигателния апарат или с увреждане на зрението. В определението за правоимащи в т.1 се съдържат дискриминационни моменти, които поставят в неравностойно положение редица изборители с временно влошено здравословно състояние или обострени хронични заболявания. Определението за достъп до секция, разположена на първия етаж (партера), е непълно и изключва хората със сърдечно-съдови и белодробни заболявания, бъбречна недостатъчност, прединфарктно или прединсултно състояние и др., които нямат “физическо увреждане на опорно-двигателния апарат” или не ползват “лично техническо помощно средство”, но натоварването при изкачване на стъпала е противопоказно за здравословното им състояние.

Предлагаме в т. 1 на решението да се замени изразът “изборител с физическо увреждане на опорно двигателния апарат (със затруднено придвижване или ползва лично техническо помощно средство)” да се замени с израз: **“изборител с временен или постоянен физиологичен дефицит, който затруднява придвижването му”**. Така определението ще включва не само хората с трайни увреждания, но и бременни жени и хора в напреднала възраст.

В ОТГОВОР НА ПИСМОТО И ПРЕДЛОЖЕНИЕТО на 07.03. т.г. се състоя среща на Председателя на ЦИК г-жа Красимира Медарова с експерти от ЦУ на СИБ и ЦИК. Обсъдиха се възможностите за корекция на Решение на ЦИК № 159/ 29.09. 2006 г. без изрична разпоредба в Изборния кодекс и необходимостта от допълнително информироване на хората с увреждания за техните пра- ▶

► *ва в изборния процес. Договорено беше контактите по възникнали проблеми да продължат с участието на експерти от другите национално представените неправителствени организации на и за хора с увреждания.* ■

В ЦУ на СИБ се получи писмо-указание от ЦИК изх. № 20-НС/18.03.2013 г.

В него се казва: "Във връзка с на-срочените от Президента на Република България избори за Народно събрание на 12 май 2013 г., избирателите с увреждания на опорно-двигателния апарат или на зрението разполагат със следните възможности да упражнят правото си на глас:

Изборният кодекс дава възможност на избиратели с трайни увреждания, удостоверени с документ от ТЕЛК (НЕЛК), на които не им позволяват да упражнят правото си на глас в изборно помещение, да гласуват в домовете си чрез подвижна изборителна урна. За да бъдат включени в списъка за гласуване с подвижна изборителна урна по постоянен адрес е необходимо:

- да се попълни и подпише саморъчно заявление по образец - Приложение № 24 - от изборните книжа, публикувани на www.cik.bg;
- да се приложи към него копие от документа от ТЕЛК/НЕЛК, удостоверяващ увреждането;
- заявлението да се адресира до кмета на общината, района или кметството по постоянен адрес (по лична карта). Гореописаното заявление е необходимо да бъде подадено не по-късно от 11 април

2013 г. чрез писмо по пощата, по факса, в електронна форма, като го подадете в деловодството на съответната община, район или кметство лично или чрез упълномощен представител.

За да бъде открита подвижна изборителна урна трябва да има на територията на всяка община не по-малко от 10 (десет) заявления на избиратели с трайни увреждания, удостоверени с документ от ТЕЛК (НЕЛК), които не им позволяват да упражнят правото си на глас в изборно помещение. Важно е да се знае, че:

- всеки изборител, подал заявление за гласуване с подвижна изборителна урна, се заличава от изборителния списък на секцията по постоянния, съответно настоящия му адрес.

- с подвижна изборителна урна може да гласува само лицето с увреждания, не и останалите членове на семейството или съседи. В случай, че уврежданията на опорно-двигателния апарат или на зрението, удостоверени с документ от ТЕЛК (НЕЛК), не позволяват на избирателите да извършат сами необходимите действия за гласуването, те могат за ползват придружител.

►

► В ЦУ на СИБ се получи писмо-указание...

Избиратели с увреждания на опорно-двигателния апарат или на зрението без документ от ТЕЛК (НЕЛК) могат да гласуват в секцията по постоянен адрес или в избрана от тях секция. Във всяка сграда с изборителни секции на повече от един етаж е обособена специална секция за избиратели с увреждания. Тя е обозначена по специален начин и се намира на първия (партерния) етаж на сградата. За да гласуват в нея, избирателите трябва да представят документ за самоличност и декларация по образец - Приложение № 70 - че не са гласували и няма да гласуват на друго място.

Гласуването ще се извърши с обща бюлетина, като избирателят трябва да отрази своя вот единствено и само като изпише знак „Х“ в квадратчето на избраната партия, коалиция от партии или

инициативен комитет, след което да сгъне бюлетината и я пусне в урната, като преди това СИК постави върху нея втори печат.

Молим за Вашето съдействие изложената в настоящото писмо информация да достигне до членовете на вашите организации, като в случай че имате предложения по реализацията на разяснителната кампания на ЦИК, сме готови за среща във взаимно подходящ срок.

Повече информация е публикувана на интернет страниците на ЦИК - www.cik.bg, както и във Facebook на <http://facebook.com/cikbg> и Twitter на <http://twitter.com/CIKBG>. Писмото-указание е подписано от г-жа Красимира Медарова - председател на ЦИК и от г-жа Севинч Солакова - секретар.

“ГРАЖДАНСКА ОТГОВОРНОСТ” Е ВИД ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЗАСТРАХОВКА

за моторно превозно средство (МПС), която покрива отговорностите за причинени имуществени и неимуществени щети на трети лица, свързана с притежаването или ползването на МПС. Тази застраховка няма отношение към специфичното здравословно състояние или увреждане на водачите (собствениците) на моторното возило, което може да бъде лек автомобил, товарен автомобил, мотоциклет, мотопед, триколка, АТВ, товарно ремарке, багажно ремарке... Според вида МПС тарифата за застраховка “гражданска отговорност” е единна за Република България и за държавите-членки на споразумението “Зелена карта”. Застрахователните компании предлагат различни пакети от услуги и бонуси, но само в рамките на тарифата.

От горното следва, че са изключени всякакви преференции за хората с увреждания-водачи или собственици на МПС при сключване на задължителната застраховка “Гражданска отговорност”.

МАЛКИТЕ РАДОСТИ

Милка СТЕФАНОВА

Тази сутрин Латинка се събуди с предчувствие за нещо добро: имаше рожден ден. През нощта беше превалиял дъжд и лятното утро лъхаше на свежите аромати на петуниите и шгагнушчетата на прозореца ѝ. На перваза долетя врабче, едно от нейните врабчета. Момичето придърпа синята тетрадка и химикала и започна

бързо да записва нещо. На вратата се почука.

- Тинче, будна ли си?

Майка ѝ влезе в стаята с букет от рози. Нежно я целуна по двете бузки и ѝ пожела щастлив и пълноценен живот. После ѝ помогна да се измие и да оправи тоалета си, защото очаквали гости. Любопитното момиче не успя да изкопчи от майка си кой ще я посети.

- Искаш ли да ти прочета новото си стихотворение? Току-що го написах - каза Латинка. И зачете:

*ВИК В ПРОСТРАНСТВОТО
Хора, които ще бъдете живи,
когато отида в пръстта!*

*Не палете свеци на гроба ми,
не поставяйте и цветя!*

*Шена житни зърна подхвърлете
на гладните, малки сиви врабчета.*

На малките сиви врабчета

хвърлете шена зрънца, когато няма да мога!

*Ще усети сърцето ми, превърнало в бучица земна пръст,
птичката песен, лекия полъх на вятър
под птичи крила – ще се стопли ...*

- И накрая завършва така:

*И аз ще живея тогава чрез вас,
хора, които ще бъдете живи!*

- Но това сега ще го допиша. Какво ще кажеш, мамо? Добро ли е?

Лицето на майка ѝ внезапно бе посивяло и помръкнало.

- Не е ли много песимистично? - плахо промълви тя. - Не звучи като за рожден ден...

- Не, реалистично е! - възбудено възкликна дъщерята. - Смъртта е част от живота, мамо! Но хората трябва да си преда-

ПОДВИЗИ НА ДУХА

▶ МАЛКИТЕ РАДОСТИ

ват доброто като щафета!

- На мен ми се струва по-добро онзиденшното: „Не убивайте мечтата ми! Тя пърха с крилца, обгорени от клюки и от завист несподелени...“ И знаеш ли защо повече ми харесва? Духът ти в него се съпротивлява, Тинче!

- Аз имам най-добрата майка на света! - обвинява около кръста й Латинка и с цялото си малко, като на дете тяло, се притисна о нея.

- Ето новият брой на „Кураж“. Докато ти го прегледаш, аз ще приготвя сандвичите за гостите - заръча майка й и отиде в кухничката.

Около обед на вратата им се позвъни. Отвори майка й. В стаята на Латинка нахълта весела, шумна тълпа гости: те бяха инвалиди от дружеството в градеца

- Честит рожден ден, Тинче! - занадпреварваха се да я поздравяват. Поднесоха й цветя и... компютър! Латинка се смути, изненадата бе голяма, очите й овлажняха. Тя само повтаряше: «Благодаря, благодаря, много благодаря...»

- Ще ти намерим и учител, който да те научи да боравиш с него.

- И колко години навършва днес нашата поетеса? - запита я бай Любо, когото Латинка шеговито зовеше „Асансьоре“, след като веднъж той я изнесе на ръце до техния етаж.

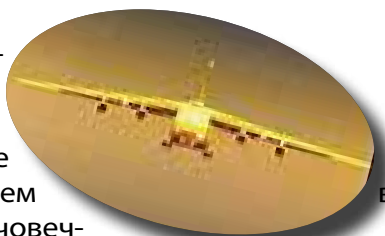
- Цели двадесет й пет! - сияещо се усмихна момичето.

Майка й поднесе на гостите сандвичи, домашно приготвени от нея сладки и торта, по чаша безалкохолно. Гостите оживено се надпреварваха да разказват как на последната сбирка на дружеството са приели идеята на председателката да изненадат младата поетеса с компютър, как една седмица са обикаляли фирмите за дарения и колко се гордеят, че са успели да я зарадват. Побъбриха, попияха, посмяха се на анекдотите и остроумията на куция Хачо и си тръгнаха доволни.

Късно вечерта Латинка дръпна пердето на отворения прозорец, загаси лампата и загледа звездния свод. Между звездичките запремигва като светулка далечен самолет. Един от нейните самолети.

- Мили хора, - зашепна момичето както винаги в своя ежедневен ритуал. - На добър час! Да пристигнете здрави, читави и щастливи там, накъдето летите!

Това беше една от нейните малки, но постоянни радости: нейните цветя, врабчета, самолети, нейната майка, нейните събратя по съдба - нейният духовен свят. Животът е нещо прекрасно, ако съумеем да го превърнем низ от малки радости, от взаимна любов и човечност! ■

Още след раждането му е поставена диагноза детска церебрална парализа. Забави болестта си малкият Сашко не може да ходи нормално дори и с придружител. Осем мъчителни години той прекарва в различни болници в Полша, където лечението е изцяло медикаментозно. Невиждайки светлина в тунела, семейството на Сашо решава да потърси помощ от българските медици.

Връщат се в България и се установяват в Плевен. Така през 1999 и 2000 г. Александър е подложен на две операции на двата крака. След възстановяване-

то си е нормално ходещо дете, но с отключено хронично заболяване на дихателните пътища - астма. ТЕЛК му определя инвалидност 80 % без чужда помощ.

Александър учи в СОУ „Анастасия Димитрова“ в Плевен и завършва с отличен успех. Двете му страсти са компютри и история.

Този разказ е за един младеж, който се бори с живота с цената на хиляди лишения и несгоди. И успява да осъществява мечтите си.

Соня СИМЕОНОВА

Да докоснеш мечтите си...

АЛЕКСАНДЪР ХАРАЛД ПОПП
е на 23 години. Роден е в Малборк - Полша. Потомък е на смесен род - баща поляк, майка българка

Още като малък той привлича съучениците си с разкази за исторически битки, подкрепени с дати, прочетени от дебелите книги. И през всичките тези години мечтае да стане преподавател по Средновековна българска история. Тази негова упоритост и стремежът към непрекъснато придобиване на нови познания са оценени по достойнство. Александър е приет във Великотърновския университет с история и там също е отличник.

Тук е моментът да споменем, че получава 110 лева пенсия, а таксата в университета е 277 лева

плюс 45 лева за общежитие. За неговата издръжка се грижат баща му - таксиметров шофьор - и баба му, на които младежът изказва искрените си благодарности.

За себе си Сашо никога не говори в единствено число, защото има своето огромно богатство - хората които му помагат. ►

► ...и спомените

Въпреки трудностите, онази не-стихваща страст по компютрите продължава да следва порасналото момче. И първата мечта на Александър да следва в престижен Български университет. Сега Сашо владее четири езика писмено и говоримо...

Сашо често се връща в мислите си към времето, когато малкото

момче от Малборк започва своя живот и когато се зараждат мечтите му.

При възможност се връща и истински там...За да се убеди още веднъж, че всичко е постижимо, стига човек да преследва и най-смелите си мечти и стъпка по стъпка да се справя с проблемите, да се зарежда с

ентузиазъм и да продължава напред. ■

Радка ЗЛАТЕВА

ЗЛАТНА СВАТБА

Всяка сутрин със своя трабант Йови Колев минава през центъра на Твърдица и се отправя към клуба на инвалидите „Вяра, Надежда и Любов”, на който е председател. Заедно със съпругата си Еленка членуват в организацията от дълго време. През 2012-та година те отпразнуваха златната си сватба...

Йови израства в бедно селско семейство. Още 6 – 7 годишен тича след воловете и шилетата по нивите и ливадите. Заедно с Илия Драгиев са помощници на поп Санди и поп Борис в църквата. Бият камбаната, паят

печката. Завършва прогимназия в Твърдица и на 15 години става член на ТКЗС – то. Работи какво ли не - кара с воловете дървен материал –парен бук от „Победа”, става хамалин, после отива в Русе да учи за професионален

шофьор и се справя отлично. През 1959 г. става шофьор на директора на рудник „Твърдица” Стоян Ангелов. През есента Йови отива в казармата и служи почти 4 години. Там учи за кранист и като такъв обикаля Търново, Айтос, Бургас, Синдел – където го сварва уволнението. После отново работа, работа....

През 1962 г. решава да се задоми и

► сватовниците го отвеждат в с. Сборище при Еленка. Тя едва е навършила 17 години, но виждайки този хубав ерген, казва „да” и е готова да тръгне с него. Майка ѝ свива в бохчичката малко дарове за свекър и свекърва и двамата поемат пеша по пътя за Твърдица през нощта. На 16 декември 1962 г. правят сватбата...

Еленка е работлива и добра домакиня. Изкарва курсове за кранист. А Йови е булдозерист и кранист. Където стане авария или падне камион в пропаст – той е там. В голям студ, виелици и знойни жеги вози аварийците да правят ремонти. Двамата със съпругата си са безупречни работници, но и грижовни към болните си родители. Раждат им се

четирима сина, които израстват добри и работни. След години Еленка се разболява и е трудоустроена. А през 2000 г. се налага ампутация на ходилото на единия крак на Йови. Съпругата му е неотлъчно до него и дори влиза в ролята на медицинска сестра. Така двамата в хубави и лоши моменти споделят живота си.

Йови, като председател на клуба на инвалидите изпълнява своите задължения добре, организира различни

мероприятия и при нужда посещава домовете на лежащо болни членове. На 16 декември 2012 г. по случай златната им сватба, членовете на клуба организираха изненадващо и мило празненство. Иванка Леонова ги приветства и им поднесе букет и скромен подарък. Радка Иванова разказа накратко за живота им. Получиха много цветя и пожелания за здраве и още много години да се подкрепят и радват на внуци и правнуци. ■

Ако срещнете едно влюбено момиче, което се смее, иска да яде сладолед и да подскача от крак на крак като всички момичета, знайте, че това е Анжела. В книжката със стихове, която издаде, тя кратко, но чистосърдечно е описала съдбата си:

“Казвам се Анжела Пенчева. Родена съм в София на 27 юли 1967 година. От раждането си имам една много добра приятелка - бих казала, че тя е второто ми аз. Тя винаги знае най-добре как се чувствам, дали имам нужда от нещо или не. Това е моята инвалидна количка... Започнах да пиша стихове, когато се влюбих силно за първи път в момче, което съм виждала един единствен път през живота си преди 17-18 години, но това ми беше достатъчно да напиша стихотворение за него. Оттогава, когато имам такива откраднати мигове, аз ги пресъздавам в стиховете си.”

Книжката “Забравени мечти” е изпълнена с дълбоки чувства към околния свят и най-вече към небесата, накъдето е от-

правена чистата душа на девойката. Анжела

е родена с детска церебрална парализа, което не ѝ позволява да има самостоятелен живот. Още по-трудно ѝ е да общува с хората, които тя разбира отлично, ала те не разбират нейния “говор”. Затова пък винаги засмяната госпожица има един друг неоценим помощник и преводач - майка си Елена Пенчева:

- Преди 12 години купихме на Анжела електронна пишешта машина, тъй като пръстите ѝ са слаби и не може да направи силен удар върху обикновена. Тогава тя започна да пише почти всичко,

**И АЗ СЪМ
КАТО
ВСИЧКИ**

което иска да сподели с нас и с хората. От 2000-та година вече има компютър, пред който седи понякога часове наред. От месе-

Мариана ЕКЛЕСИЯ

ци имаме и интернет, за да общува с много

приятели - пише им писма, получава писма и снимки...

Но компютърът не е единственото занимание на Анжела. От 2001 г. тя е в групата за алтернативен театър за хора с физически увреждания към дома на културата “Красно село”. Оттогава е участвала в различни пиеси като “Приказка на приказките”; изяви се в съвместна продукция на хора с увреждания от различни балкански страни; появи се в пиесата “Стълбата”. А в програмата на пиесата “Нещото и неговите приятели” нейната роля е на жар-птица. Участвала е във фе-

► стивала за театрални групи в работилница "Сфумато" и както самата тя признава, в участието на различни пиеси е открила любимото си занимание, тъй като е много изразителна. "И аз съм като всички" - обича да казва чрез майка си, когато някой външен я попита как се чувства: "Много се радвам, че вече мога да пътувам с автобуси, достъпни за хора с увреждания. Всяка седмица отивам при психоложката, която ме познава добре. Благодарение на контактите с нея се промених благотворно, свикнах да приемам мненията на различни хора... Много пъти съм се влюбвала, но момчетата все не са

разбирали това" - споделя чистите си чувства, в които няма гордост, притворство, лицемерие. Част от тези несподелени трепети са намерили израз в книжката "Забравени мечти". Очарователната усмивка върху лицето на Анжела често е позаразителна и светла от лицата на много момичета, които не са в нейното състояние. За поривите на нейната любов са посветени две стихотворения в книгата "Любов с

мирис на теменуги", където според думите ѝ, тялото ѝ е освободено от тежките окови на плътта.

Зимните дни и месеци са по-трудни за нея, защото по-рядко излиза извън столичния апартамент в ж.к. Люлин. Тогава тя очаква едно обаждане по телефона, един поздрав на електронния ѝ адрес, едно гостуване в дома ѝ... Може би затова гледам снимката ѝ на бюрото си, и често, когато имам свободни минути, се обаждам у тях по телефона. От онова звучно "О-о-о!", съпровождащо думите след майка ѝ, разбирам, че Анжела в момента се чувства добре, има писмена кореспонденция, гости...

"И аз съм като всички" - обича да казва чрез майка си, когато някой външен я попита как се чувства: "Много се радвам, че вече мога да пътувам с автобуси, достъпни за хора с увреждания. Всяка седмица отивам при психоложката, която ме познава добре. Благодарение на контактите с нея се промених благотворно, свикнах да приемам мненията на различни хора... Много пъти съм се влюбвала, но момчетата все не са разбирали това" - споделя чистите си чувства, в които няма гордост, притворство, лицемерие. Част от тези несподелени трепети са намерили израз в книжката "Забравени мечти". Много от тях са с тежки въпроси: "О, какво съм направила, Боже, че така жестоко ме наказваш?" ■

Анжела ПЕНЧЕВА

ВЕЧНО С ТЕБ

Реши така и си тръгна,
без да кажеш дори дума,
оставяйки ме сама
в сълзи обляна.
И сякаш ме обгърна
среднощният мрак.
И сякаш ме обгърна
ледена прегръдка,
която ме превърна
в звездна пътека -
да съм вечно с теб.

В ОЧАКВАНЕ

Той се е върнал,
всичко ликува в мен.
Дали ще го видя,
или ще каже,
че време нямал
и че някой ден, може...

НИЕ И МОРЕТО

Лежа с теб на топлия пясък,
усещайки как си играеш
с косата ми,
с нежни пръсти.
Ти се обърна към мен
с твоите очи,
в които се отразява
лунния блясък.
И усетих как се стопли
душата ми,
като чух твой нежен глас.
А звездите светят над нас,
сякаш да ни водят там, където
се сливат земята и небето.
И в морето нежно се приютихме,
и във водите му
един друг се преоткрихме.

РАЗМИСТИ ЗА ЖИВОТА

Живот, живот какво си ти?
Низ от разочарования и неволи,
надпреварващи се в бесен бяг
да те удрят с тежките си удари,
но за жалост те не знаят, че боли.
О, какво съм направила Боже,
че така жестоко ме наказваш?
В моята душа да е вечен мрак,
когато виждам дете
сладоледа си да ближе,
подскачайки от крак на крак.
И страшно ми се иска
на него да приличам,
без да се интересувам от никой,
из зелените поля да тичам.
Но неочакван среднощен вой
на бързащи коли,
ме върна пак в моите неволи.
Те ме следват на всяка крачка
и си играят с мен като
плюшена играчка
и не се интересуват, че може да боли
от техните съвети, нежелани.
-Не се отчавай,
нали си мъжко момиче,
но никой не се е запитвал,
че и аз имам мечти като всеки човек,
който живее в двайсет и първи век.

ДЪЖД ОТ СЪНЦЕ

Навън дъжд вали
и всичко е мрачно,
безнадежно, но ти
с гръм от далечно
място се появи.
И сякаш слънце
ми огря душата
и твоето лице
ме отведе в
страната на чудесата.

ПРЕДСТАВЯМЕ ВИ

Ангел Николов е роден на 18 април 1947 г. в с. Малък Поровец, Исперихско. Завършил е гимназия в Исперих и колежа на факултета по журналистика и масови комуникации в София. Работил е като печатал и редактор във в. „Исперихска трибуна“, а от 40 години е главен редактор на Радио Исперих.

Негови творби са публикувани в местния и централния печат, както и поетичната антология „Дъга над Лудогорието“ в литературни сборници „Лъчи от изгрева“, „Лудогорие“ и „Исперихски гласове“. Има издадени две поетични книги – „Златна светлина“ и „Златен сън“. Член е на Разградското дружество към Сдружението на българските писатели. През 2009 г. е обявен за мърфолог № 1 в рубриката „Законите на Мърфи“ на предаването „Рано в неделя“ по програма „Хоризонт“ на БНР, а през 2010 г. участва в сборника „Законите на Мърфи в ефир“. Книгата му „Пито – платено“ с епиграми и афоризми е издадена през 2011 г. Предлагаме ви откъси от нея.

ЗАКОНОМЕРНОСТ

Пътят на справедливостта е трънлив за всеки, който е много мързелив.

ИСТИНА

Металът се уморява от бездействие, Мързеливите – от съдействие.

ПРОЗРЕНИЕ

Отвориш ли си широко устата, Могат да ти счупят главата.

НАСЪРЧЕНИЕ

Хитрата сврака с двата крака Стъпи в каймака и се отрака.

„О, ВРЕМЕНА...“

Управляват ни лисици
И ни хранят с ... трици.

СЛЕД ВОТА

Може да имаш твърде много приятели,

Но не всички са твои гласоподаватели.

ЛОГИЧНО

И най-мъдрият си е малко бос,
Когато няма в ръцете си коз.

ПЪРЖОЛАТА

Тя беше печена,
Но пак обречена.

МЕТАМОРФОЗА

Топлата вода твърде отдавна
я отокриха,
Но от „Топлофикация“
с цената я скриха.

АКТУАЛНО

В полето се раждат тикви,
А в парламента – реликви.

ПОЗНАТ ТРИК

Ходят с ореоли, но са съвсем голи.

ПРЕДСТАВЯМЕ ВИ ...

минифейлетон
от Стефан СТОЙЧЕВЗНАМ КАК
ДА ГЛАСУВАМ

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Признаеш ли си
сам грешката,
Може да те приравнят
с пешката.

ЗАКОНОМЕРНО!

Подозрението
е брат на неумението.

РАЗМИНАВАНЕ

Човек или израства,
Или...ръждазва.

БЪЛГАРСКИЯТ ПРЕХОД

Ега ти промяната,
ега ти...

Подсъдимите
вече са депутати.

БЕЗСИЛИЕ

Живеем кучешки живот,
А твърдим, че сме народ.

ПАРТИЙНА

Уж беше дребен молец,
Но си построи дворец.

ПРЕДИЗБОРНО

Орел, рак и щука
Газят колективно лука.

ГРЕШЕН ХОД

Беше твърде
много печен,
но на грешна партия
обречен.

ДЕН НА ЛЪЖАТА

Ега ти празника, ега ти!

Вече ни ментят
на всички дати!

КЪМ ПОЛИТИЦИТЕ

Стига вече ала-бала...

Вижте ни най-после хала!

ОПИТ

Който знае да лази,
мечка не го гази. ■

- Добър ден, кмете. Аз съм баба Пенка Пенчева, инвалид 95%, повече време в инвалидна количка.

- Казвай бабо Пенке. Какво те води при мене.

- Има много време, та ми хрумват разни въпроси. Вчера се замислих за картите, които купуваме за градския транспорт. Питам защо за ученици и инвалиди са на една цена? Ученикът пътува всеки ден по няколко пъти. На училище, на тренировка

- ако спортува, на мач, на среща, на купон, на кино, на дискотека и кой знае още къде. Майката и бащата месечно общо получават примерно 900 лв. За тях картата за детето е изгодна. А моята? Получавам 170 лв. пенсия, а цената на картата е същата. През януари се наложи да пътувам два пъти, през февруари три пъти. За общо пет пъти за два месеца с билет щях да платя 10 лв. Картата струва 16 лв., а общината доплаща още толкова. Значи превозвачът получава за моята карта всеки месец 32 лв., без да ме вози и е недоволен. Каква е тази уравниловка с учениците?

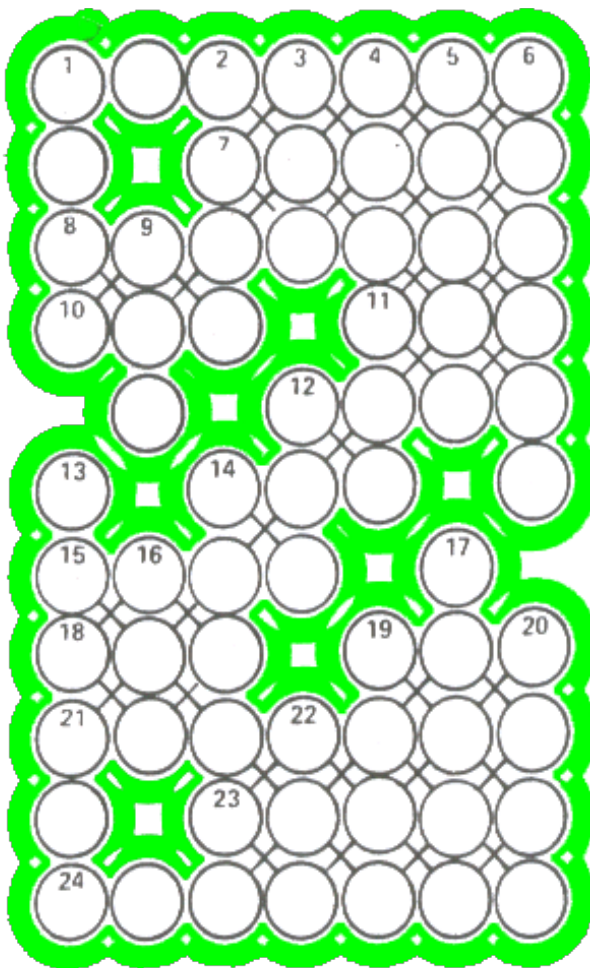
- Е, бабо Пенке. С тази карта като тях можеш и ти да пътуваш на тренировка, на мач, на среща, на купон, на кино и дискотека, а може и другаде. Кой ще те спре? Пътувай, пътувай!

- Благодаря кмете! Вече знам как ще гласувам на изборите. След тях, кмете, и ти ще пътуваш... ■

Съставил:
Иван МАНЧЕВ

ВОДОРАВНО: 1. Въртящо се рамо на геодезически и астрономически уреди за измерване на ъгли. 7. Голям тропически гущер. 8. Малък духов музикален инструмент, обикновено от глина. 10. Героиня на Марк Твен от романа „Принцът и просият“. 11. Вълнолом. 12. Метален съд за печене /мн.ч./. 14. Висок служебен чин. 15. Поръчителство по полица. 18. Шахматен термин. 19. Южен плод. 21. Мрежа за ловене на паламуд. 23. Химически елемент, бял, твърд и ковък метал. 24. Красно-речиви говорители.

ОТВЕСНО: 1. Един от братята на цар Самуил. 2. Герой на Елин Пелин от повестта „Земя“. 3. Подарък. 4. Древноперсийско божество, олицетворение на злото. 5. Наш книгоиздател, книжар и просветен деец /1828-1911/. 6. Метод на научно изследване. 9. Разказ от Елин Пелин. 12. Латвийски шахматист /1936-1992/. 13. Част от уговорената цена за нещо. 14. Вид американска маймуна с брада и бакенбарди. 16. Машинен елемент. 17. Плетен съд от раkitови пръчки за дрехи. 19. Герой на Крум Велков от романа „Село Борово“. 20. Състезание с автомобили. 22. Легенда, сказание. ■

КРЪСТОСЛОВИЦА

**ОТГОВОРИ НА КРЪГОСЛОВИЦАТА
ОТ БР. 3**

1.Кардам. 2.Тритон. 3.Антика. 4.Анкара. 5.Индиго. 6.Дракон. 7.Радан. 8.Ангола. 9.Помада. 10.Мадрид. 11. Спанак. 12.Основа. 13.Дворец. 14.Калман /Импре/. ■

Марияна ЕКЛЕСИЯ

**Кръстът Христов се превърна
В дърво на живота.**

**То стана гнездо на птици,
обкичи се в пролетни цветове;
В клоните му вече се виждат
люлки на младенци.**

А ние се молим:

**- Господи, нека никога повече
животворящо дърво
не се превръща в кръст за разпятие!
Но благослови да берем
плодовете на Рая
без страх от предатели,
без ножа на Каин...
И без лукавство на Врагове.**

